

Een 6-raams 'actievolkje' ontvangen en dan ...

De VCI levert of leverde je een Carnica-volkje op 6 ramen met een F1-koningin van goede kwaliteit.

Hoe je daarmee verder kunt gaan, heb je geleerd in de basiscursus en de leverancier van het volkje heeft waarschijnlijk ook enkele tips meegegeven.

Deze informatie is ter aanvulling hiervan.

Hoe ga je verder met je volkje?

Als regel krijg je een 6-raamsvolkje met een jonge F1-koningin met een aantal ramen broed en enkele andere ramen zoals voer-, stuifmeel- en/of uitgebouwde kunstraat. Het belangrijkste is nu dat je volkje gaat groeien. **Je volk moet immers groot en gezond de winter in gaan.**

Voldoende groot volk; hoe doe je dat?

Voldoende groot wil zeggen dat je volk zeker op 1 broedbak (10 ramen) de winter in moet gaan.

Bij voldoende dracht groeit je volkje snel. Maar daarvoor moet er wel ruimte zijn. Daarom moet je volkje tijdig in een broedbak met 10 ramen worden overgehangen. Handig is het om als je het volkje gaat halen, het meteen in een 10-raams kast over te (laten) plaatsen. Neem dan 4 extra ramen met kunstraat mee.

Bij dat overhangen geldt: voer- en stuifmeelramen aan de zijkanten, het broed in het midden en kunstraten tegen de zijkanten van het broed hangen.

Zoals gezegd, bij voldoende dracht groeit je volkje snel. Bij gebrek aan dracht (bijv. na half juli als de linde is uitgebloeid) kun je de groei bevorderen door regelmatig suikerwater (1 deel suiker/1 deel water) in kleine hoeveelheden (250 ml per keer) te voeren.

Meestal is het bovenstaand in het eerste jaar voldoende.

Als je het volkje vroeg in het jaar hebt ontvangen (eind mei/begin juni) dan kan het zijn dat de kunstraat zeer snel wordt uitgebouwd en grotendeels voorzien wordt van broed. Als er dan nog volop dracht is, dan is het raadzaam om een 2^e broedbak (met 10 ramen kunstraat) onder de BK met broed te plaatsen. Het volk heeft dan voldoende ruimte.

Varroa bestrijden

Je volk moet ook gezond de winter ingaan. We adviseren daarom tijdig (*medio juli*) varroabestrijding toe te passen. De winterbijen die vanaf augustus geboren worden, mogen niet aangetast zijn door de varroamijt. Daarom tijdig bestrijden. Hoe je dat moet doen, heb je ongetwijfeld in de basiscursus geleerd (bestrijding met mierenzuur).

Na bestrijding in de zomer moet je niet vergeten ook in de winter de varroa te bestrijden door het druppelen met oxaalzuur. Dat moet gebeuren als er geen broed in je volk zit. Dat is veelal drie weken na de eerste vorst en bij voorkeur in de tweede helft van december. Voor meer informatie over varroabestrijding kun je het drie-gangen-menu nog eens nalezen in het 'bijen@wur-document "Effectieve bestrijding van varroa" (zie hun [site](#)).

Inwinteren

Inwinteren houdt in dat je je volk voldoende voer meegeeft om goed de winter door te kunnen komen. Voor je begint met voeren kun je bij een volk op twee broedkamers de onderste broedkamer met vers uitgebouwde raat boven plaatsen. Staat het volk op 1 broedbak, dan wordt daaronder wel een honingbak met enkele uitgebouwde 'klimramen' geplaatst. Het volk heeft dan ruimte om naar beneden uit te hangen.

Voor een carnica volk betekent voldoende voer voor de winter dat een volk ongeveer 14 kg voer moet hebben. Dat kan door niet alle honing te oogsten, in combinatie met het voeren van suikerwater; 3 kg suiker in 2 liter water of met een kant-en-klare can met invertsuiker. In een can zit 14 kg, het is reukloos (minder kans op roverij) en de invertsuiker is door de bijen gemakkelijk op te slaan. Probeer voor half/eind september klaar te zijn met voeren.

Hiermee is je volk klaar voor de winter!

We adviseren de bodemlade alleen tijdens varroa-behandeling te gebruiken en daarna weer te verwijderen, ook gedurende de winter. Een volk kan namelijk beter tegen kou dan tegen vocht, die leidt tot (schimmel)infecties e.d..

Je carnica volk in het tweede jaar

Uitwinteren

Zodra in het voorjaar bij zonnig weer de temperatuur weer boven de 12-14 °C komt kunnen we kijken of de volken goed door de winter zijn gekomen. Meestal is het dan eind maart/begin april.

Als er dode bijen op de bodem liggen, dan maken we de bodem schoon. Meestal ruimen carnica volken die zelf op.

We verwijderen ook vervuilde en/of beschimmelde ramen. Een teveel aan voerramen (4 voerramen in de kast is genoeg) verwijderen we ook. De lege ruimte vullen we op met ramen met kunstraat. Op deze wijze ontstaat er weer ruimte voor je volk om te groeien. Het teveel aan voerramen bewaren we voor eventuele broedafleggers of veger die je gaat maken voor zwermverhindering.

Ruimte geven

Voldoende ruimte werkt ook voor Carnica volken zwermvertragend. Staat je volk nog op 1 broedkamer, dan kun je in april een broedkamer (BK) met ramen met kunstraat bovenop de eerste broedkamer plaatsen. Je volk moet dan wel voldoende groot zijn, d.w.z. minstens 7 straatjes moeten bezet zijn met bijen. En er moet al dracht zijn, bijv. bloeiende wilgen.

Tegelijkertijd wordt er ook een 'bouwraam' (leeg raam waarin darrenraat kan worden gebouwd) tegen het broednest geplaatst. Dit om varroamijten in darrenbroed te 'vangen'. Mocht de koningin niet gemerkt zijn, dan is dit het moment om de koningin te zoeken en te merken. Het volk is nu nog relatief klein zodat de koningin gemakkelijk te vinden is. Bij voldoende voorjaarsdracht (bijv. fruitbomen) kun je – zodra de bovenste broedbak is uitgebouwd en goed bezet met bijen - een koninginnenrooster en een honingkamer plaatsen.

Zwermverhindering

In de basis cursus heb je geleerd om een veger te maken. Zodoende voorkom je dat je volk gaat zwermen. In de veger zit je F1-koningin. In het volk zelf wordt dan een nieuwe

koningin opgetrokken met redcellen. Dat wordt dan een F2-koningin. Ten opzichte van een F1-volk heeft dat nadelen, bijv. minder 'vriendelijk', minder voorspelbaar m.b.t. zwermen e.d.. Daarom wordt hieronder een methode beschreven hoe te handelen om een F1-volk te handhaven.

Medio mei een broedloze veger maken

De moer zoeken en in kluisje met suikerslot doen en ca. 4-6 ramen bijen in een emmer met gaatjes in de bodem vegen. De bijen besproeien met oxaalzuur opgelost in water 3% en bijen voorzichtig opschudden; voor 6 ramen $6 \times 5 = 30$ ml oxaalzuuroplossing gebruiken (zie ook 3-gangenmenu van bijen@wur).

De bijen vanuit de emmer in een zesraams kastje doen; aan weerszijden een raam voer, 2 uitgebouwde ramen in het midden en 2 kunstraat. Heb je geen uitgebouwde ramen, dan 4 ramen met kunstraat. Wees voorzichtig met het plaatsen van de ramen, geef de bijen de gelegenheid om op de ramen te klimmen; eerst de lege ramen plaatsen, daarna de voerramen. Moer in kluisje met suikerslot inhangen en kast 3 dagen dicht laten. (Indien geen voerramen aanwezig, dan voerbak erop.) Na 3 dagen kan het vlieggat geopend worden. Het volk is dan een eenheid geworden en de koningin is door de bijen bevrijd uit het kluisje en weer aan de leg. Na 4 weken, als er broed gaat uitlopen, overhangen in een tienramer.

In het oude volk: doppen breken

In het oude volk niet op de 13^e dag, maar **na 9 dagen alle doppen wegbreken!**

Om **weer** een **F1**-moer te krijgen moet je open broed (eitjes en jonge larven) van een P-moer hebben. Daarvoor kun je terecht bij een collega-imker of mentor van de VCI.

Mentoren van de VCI hebben P-moeren. Je kunt daar een deel uitgesneden raat met alleen eitjes van een P-moer bemachtigen, ongeveer 4 x 4 cm groot. Dit stukje raat met broed laat je implanteren in een raam van het oude volk (dat raam heb je dus meegenomen). Hiertoe wordt een stuk uitgesneden uit het raam van het oude volk en het stuk met eitjes/jonge larfjes van de P-moer wordt in het gat in het raam 'gemonteerd' d.m.v. punaises en/of elastiekjes om het raam. Je hangt dit raam terug in je oude volk. Het volk nu 4 weken met rust laten; er hoeven na 12-13 dagen geen doppen gebroken te worden; de eerst uitlopende koningin doet dat namelijk zelf.

Zo krijg je weer een F1-moer in het oude volk en blijven de raseigenschappen behouden.

4 Weken na inhangen van raam met broed of eitjes van P-moer

Na 4 weken wordt gecontroleerd of het 'oude' volk een leggende koningin heeft. Dit is te zien aan werksterbroed in alle stadia. Indien deze procedure succesvol verlopen is heb je nutwee F1-volken. Aan te raden is om de F1-koninginnen niet langer dan 2 jaar aan te houden. Bij jonge koninginnen is de kans op wintersterfte kleiner.

Maar indien het volk darrenbroedig is .....?

Twee oorzaken kunnen hiertoe leiden: 1. de koningin is niet of niet goed bevrucht. 2. Er zit geen koningin in het volk en de werksters zijn eitjes gaan leggen. Je kunt het volk dan op ca. 10-15 meter van de andere volken compleet afslaan. De leggende werkster of slecht bevruchte koningin is namelijk niet te vinden, zij kunnen echter niet vliegen. De rest van het volk vliegt terug op buurvolken op de stand of op de veger die je nog achter de hand hebt.

Zit er in je oude volk een nieuwe F1 koningin, maar wil je niet met 2 volken de winter in, dan kun je ze verenigen (krantmethode) waarbij je de oudste koningin verwijdert.

Indien je niet met 2 volken de winter in wilt, dan kun je ze verenigen (krantmethode) waarbij je de oudste koningin verwijdert.

Indien je het bovenstaand te ingewikkeld vindt of je voelt je onzeker, ga dan te rade bij een VCI-mentor. Ook voor vragen verwijzen we je naar een mentor in je regio (zie [de lijst van mentoren op de VCI-site](#)).

De VCI wenst je succes met het imkeren met je carnica-volk!

VCI, maart 2018